

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu

Pekárka

CZ0622175



1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Základní údaje

Název: Pekárka

Kód lokality: CZ0622175

Kód lokality v ÚSOP: 3124

Rozloha (ha): 12,0551

Biogeografická oblast: kontinentální

Zařazení EVL na evropský seznam: 2008/25/ES

Nařízení vlády o stanovení národního seznamu EVL: Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů – příloha č. 819

1.2 Způsob zajištění ochrany

Zvláště chráněná území (ZCHÚ)

Celková rozloha ZCHÚ (ha): 12,0531

Relativní rozloha ZCHÚ (%): 100

Specifikace ZCHÚ

<i>Kód ÚSOP</i>	<i>Kategorie</i>	<i>Název</i>
303	PP	Pekárka

Ochranné pásmo zvláště chráněného území (OP ZCHÚ)

Celková rozloha OP ZCHÚ (ha): 0,002

Relativní rozloha OP ZCHÚ (%): 0

Navrhovaná kategorie ZCHÚ podle platného nařízení vlády

NENÍ

Smluvní ochrana dle § 39 ZOPK

NENÍ

Základní ochrana dle § 45c, odst. 2 ZOPK

NENÍ

Jiná území chráněná podle národní legislativy, evropské legislativy nebo mezinárodních úmluv v překryvu s EVL

Ptačí oblasti

NEJSOU

1.3 Územně správní příslušnost

Jihomoravský kraj

Dotčené obce

Ivančice

Dotčená katastrální území

Alexovice

1.4 Stručná charakteristika území

Ekotop

Geologie: Podklad je tvořen permokarbonskými slepenci a pískovci.

Geomorfologie: Lokalita spadá do okrsku Ivančická kotlina. Jedná se o kotlinu vytvořenou v permokarbonských usazeninách, vyplněnou miocenními a čtvrtohorními usazeninami.

Reliéf: Reliéf je tvořen strmými severně orientovanými svahy se skalními výchozy.

Pedologie: Na nevápnitých permokarbonských horninách vznikly kambizemě (modální var. mesobasická, rubifikovaná).

Krajinná charakteristika: Výrazné skalní útvary permokarbonských červených pískovců a slepenců nad tokem řeky Jihlavy se severní expozicí.

Biota

Lokalita je významná jako typická ukázka teplomilných skalních a stepních společenstev na slepencích v údolí řeky Jihlavy s bohatým výskytem zvláště chráněných druhů rostlin. Cenné travinobylinné formace, především skalní vegetace s kostřavou sivou (*Festuca pallens*) a pěchavové trávníky sv. *Diantho lumnitzeri-Seslerion* s dominantní pěchavou vápnomilnou (*Sesleria albicans*) a lomikámenem vždyživým (*Saxifraga paniculata*) jsou vyvinuty ve vrcholové části a v prostoru obnažených skalnatých partií (25-30 metrů vysokých skal). Ve vrcholových částech ostrožen v blízkosti hrany lesa se nachází maloplošné enklávy částečně ruderalizovaných úzkolistých suchých trávníků. Velká část svahů mimo obnažené ostrožny je dnes porostlá dřevinami s dominancí nežádoucího trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*).

Pestrá škála autochtonních druhů dřevin: bříza bělokorá (*Betula pendula*), habr obecný (*Carpinus betulus*), líska obecná (*Corylus avellana*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), dub zimní (*Quercus petraea*), jilm habrolistý (*Ulmus minor*), jeřáb muk (*Sorbus aria*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), lípa velkolistá (*T. platyphyllos*), javor babyka (*Acer campestre*), javor mléč (*A. platanoides*) a jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*).

V keřovém podrostu se uplatňuje růže šípková (*Rosa canina*), trnka obecná (*Prunus spinosa*), skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), hloh obecný (*C. laevigata*), brslen evropský (*Euonymus europaea*), brslen bradavičnatý (*E. verrucosa*) a skalník černoplodý (*Cotoneaster melanocarpus*).

Lokalita patří k nejvýznamnějším botanickým lokalitám na Brněnsku. Poslední inventarizační průzkum (2012) udává výskyt 7 zvláště chráněných druhů rostlin a dalších 41 druhů zařazených v Červeném seznamu. K nejvzácnějším patří řeřišničník skalní (*Cardaminopsis petraea*), hvozdík moravský (*Dianthus moravicus*), koniklec velkokvětý (*Pulsatilla grandis*), lomikámen vždyživý, starček celolistý (*Tephrosieris integrifolia*), chrpa chlumní (*Centaurea triumfettii*), divizna brunátná (*Verbascum phoeniceum*), růže bedrníkolistá (*Rosa spinosissima*), tařice horská (*Alyssum montanum*), zvonek moravský (*Campanula moravica*) nebo hadí mord rakouský (*Scorzonera austriaca*).

Hvozdík moravský roste na teráskách strmých partií skal, vytváří kompaktní polštáře - polykormony. Populace je perspektivní a byla odhadnuta na několik desítek (cca 50) samostatných polykormonů.

Koniklec velkokvětý - několik desítek jedinců roste v horní části svahu – při horní hraně a na skalních teráskách. Populace je perspektivní, pouze část při horní hraně svahu je ohrožena expanzí akátu z okolních porostů.

Z obratlovců byl v území zaznamenán výskyt např. užovky hladké (*Coronella austriaca*), ještěrky obecné (*Lacerta agilis*), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*), lindušky lesní (*Anthus trivialis*), strnada obecného (*Emberiza citrinella*), mlynaříka dlouhoocasého (*Aegithalos caudatus*), jestřába lesního (*Accipiter gentilis*).

2. Stav EVL a předmětů ochrany

2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav

Druhy

Název předmětu ochrany: hvozdík moravský * *Dianthus moravicus*

Kód předmětu ochrany: 4076

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	45	50	jedinci		$100 \% \geq p > 15 \%$	dobré zachování	populace není izolovaná, ale je na okraji areálu rozšíření druhu	vynikající hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Udržet stav při vyhlášení, tzn. udržet stálou populaci několika desítek jedinců.

Název předmětu ochrany: koniklec velkokvětý *Pulsatilla grandis*

Kód předmětu ochrany: 2093

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	50	60	jedinci		$2 \% \geq p > 0 \%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	významná hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Udržet stav při vyhlášení, tj. udržet stálou populaci několika desítek kvetoucích trsů.

* označuje prioritní druh

2.2 Nároky předmětů ochrany

Druhy

Název předmětu ochrany: hvozdík moravský * *Dianthus moravicus*

Kód předmětu ochrany: 4076 *

Popis nároků předmětu ochrany:

Druh roste převážně na skalách a skalnatých stráních, především při horních okrajích hluboce zaříznutých říčních údolí, ve výškách 240–460 m n. m. Dává přednost severní expozici, nemá specifickou vazbu na určitý podklad. Vyskytuje se totiž na vápnitých slepencích, granodioritech, granulitu a rule, ale vždy jsou to otevřená stanoviště nezarostlá další vegetací.

Hvozdík moravský je vytrvalá, trsnatá bylina vytvářející relativně husté polštáře s přezimujícími listnatými lodyhami. Silným hlavním kořenem proniká hluboko do skalních spár. Kveté v květnu a červnu, je opylován hmyzem a v průběhu léta dozrávají semena. Jejich produkce je na lokalitách výrazně snižována působením parazitů a jejich klíčivost omezována periodickým vysycháním půdního povrchu. To vede k tomu, že se druh na lokalitách za běžných podmínek generativně víceméně nerozmnožuje, a jediným účinným způsobem rozšiřování populací je vegetativní rozrůstání, popř. zakořeňování odlomených lodyh.

Vzhledem k výskytu na exponovaných a nepřístupných stanovištích nejsou populace hvozdíku na lokalitách významně ohrožovány. Okrajové části populací mohou být ohroženy zarůstáním stanovišť dřevinným

náletem, především trnovníkem akátem. Další potenciální ohrožení může představovat vyrývání trsů skalničkáři.

Management spočívá převážně v lokálním odstraňování náletu dřevin.

Název předmětu ochrany: koniklec velkokvětý *Pulsatilla grandis*

Kód předmětu ochrany: 2093

Popis nároků předmětu ochrany:

Koniklec velkokvětý roste jak v polopřirozených suchých trávnících na hlubokých, živinami bohatých půdách bazické i kyselé reakce, tak i na mělkých půdách primárního bezlesí na výslunných skalních hranách, nebo výjimečně i na hadci. Je znám z mnoha typů vegetace, především ze stepních a skalních trávníků a z lemů teplomilných křovin.

Je to vytrvalá trsnatá rostlina s vegetativním rozrůstáním. Kvete časně na přelomu března a dubna. Přestože je produkce nažek bohatá, obnova populací generativním rozmnožováním závisí na hustotě zápoje vegetačního krytu. Proto opatření typu disturbance porostu a odstraňování konkurence (včetně např. umožnění přiměřeného sešlapu mimo jarní sezonu, který omezuje rozvoj mechového patra) jsou nezbytná pro generativní rozmnožování rostlin.

Souhrnně se na ohrožení koniklece podílí především:

- zánik biotopu (v důsledku eutrofizace, zarůstání stařinou, mechem nebo dřevinami)
- okus zvířít, poškození škůdci (např. majkami)
- přímé ničení (trhání, vyrývání trsů, poškození rostlin silným sešlapem při vysoké návštěvnosti lokalit atd.).

Management lokalit spočívá především v odstraňování stařiny kosením porostů (příp. pastvou) a ve vyřezávání náletových dřevin. Kosení se provádí zpravidla jedenkrát ročně v červenci s následným odstraněním pokosené hmoty. V mezičtějších porostech sv. *Bromion erecti* je optimální seč, v ostatních typech (sv. *Koelerio-Phleion phleoidis*, *Festucion valesiacae*, sušší typy sv. *Bromion erecti*) je možná pastva (zejména ovcí a koz) po odkvětu a vysemenění koniklece. U trávníků s expanzí vysokostébelných trav (ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*)) je nutné přistoupit k razantnějším zásahům (sečení a odstranění biomasy dvakrát až třikrát ročně). Koniklecí vyhovuje také příležitostné lokální vyhrabávání či vypalování okolní travní stařiny a zapojeného mechového porostu.

2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL

Konflikt není předpokládán

2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK

Konflikt není předpokládán

2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany

Stručná charakteristika a vliv činnosti

Chráněné území (tehdejší přírodní rezervace) bylo na území EVL vyhlášeno již v roce 1946. Třebaže již v původní vyhlášce bylo uvedeno, že vlastník by měl postupně převádět akátové porosty v okolí skal na porosty původních dřevin, zůstalo spíše u konzervačních snah s prioritou zachovat volné skalní srázy. S cílenější péčí se začalo až cca po roce 2000. Odstraňování akátu je od té doby soustředováno hlavně do bezprostředního okolí skal se vzácnou květenou, omezeně probíhá i jinde. Kácení akátu důležité z hlediska předmětů ochrany EVL probíhalo na horní hraně skal, na vrcholové plošině, dále na úpatí skal a v úžlabině mezi hlavními skalami. Došlo k prosvětlení spodních částí skal, na náhorní plošině proběhly výsadby autochtonních dřevin. Dále jsou koseny travnaté plochy nad výchozy skal (z důvodů expanze ovsíku), probíhá zde redukce náletových dřevin a pomístné narušování půdního povrchu. Z okolních dřevinných porostů je odstraňována netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a n. malokvětá (*Impatiens parviflora*). Popsané zásahy na lokalitě probíhají v rámci schváleného plánu péče o PP Pekárka a z pohledu obou druhů, které jsou v EVL předmětem ochrany, je lze hodnotit jako vyhovující. Proto je dále v dokumentu navrženo v takto nastoleném managementu pokračovat.

Územím prochází naučná stezka. Sešlapem je mírně ohrožena část populace koniklece rostoucí při horní hraně svahu (část populace roste na skalních stěnách). Populace hvozdíku sešlapem ohrožena není, hvozdík roste víceméně na nepřístupných stěnách.

2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů

Plány péče

Název ZCHÚ: PP Pekárka

Autor: Sedláček Vojtěch

Schválil: Krajský úřad Jihomoravského kraje

Datum schválení: 30. 12. 2013

Platnost od-do: 1. 1. 2014 - 31. 12. 2019

3. Péče o EVL

3.1 Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany

Hvozdík moravský se v EVL vyskytuje na skalách a skalnatých svazích severní expozice v západní části území. Na stejném místě se vyskytuje v EVL i druhý předmět ochrany koniklec velkokvětý. Pro zachování jejich populací je důležité udržovat silně prosvětlený charakter skalnatých svahů a pravidelně likvidovat náletové a invazní dřeviny, především trnovník akát. Pro snadnější péči o lokalitu je vhodné odstranit zdroje diaspor – plodící stromy rovněž z bezprostředního okolí skalních výchozů. Bez akátu udržovat úpatí skal a úžlabinu mezi nimi. Odstraňovat i stínící jedince původních dřevin (s výjimkou růže bedrníkolisté) na skalách a v trávnicích nad skalami. V horní části EVL lze udržovat rozvolněný porost původních dřevin. V bylinném patře nejbližších dřevinných porostů je žádoucí odstraňovat netýkavku malokvětou.

Na obou vrcholových světlinách nad skalními výchozy na ploše 1,50 ha je navrhováno každoroční pokosení travobylinných porostů postižených expanzí ovsíku. V době zpracování SDO se zde předměty ochrany přímo nevyskytovaly, opatření by mělo zabránit eutrofizaci těchto pozemků. Pokud by došlo ke zlepšení stavu (také díky převodu akátových porostů na horní plošinu na porosty s přirozenou dřevinou skladbou), je možné uchycení koniklece i v této části. V následujících letech postačí většinu této plochy sekat jen jednou, dvojnásobné pokosení je žádoucí provádět pouze na místech, kde se hojně šíří ovsík vyvýšený, třtina křovištní nebo jiné ruderalní druhy. Frekvenci a intenzitu sečení je třeba zvolit dle výšky a hustoty travního porostu, řídké trávnické není třeba každoročně sekat. Termín sečení je vhodné v jednotlivých letech měnit, aby mohly vysemenit jak časněji, tak později kvetoucí druhy rostlin, které se v trávnicích vyskytují. Vhodné je i pomístné narušení zapojeného drnu trav.

3.2 Navrhovaná opatření

Opakovaná opatření

Číslo zákresu managementového opatření	5
Název managementového opatření	Likvidace invazních a expanzivních rostlin rozptýlená (nesouvislý porost invazních rostlin - jedinci či skupinky)
Kategorie opatření	Invazní druhy
Cílový předmět ochrany	<i>Dianthus moravicus</i> * (hvozdík moravský) 4076, <i>Pulsatilla grandis</i> (koniklec velkokvětý) 2093
Popis opatření	Likvidace akátových výmladků a náletu. Řez, případně vysekávání náletu s následnou aplikací koncentrovaného herbicidu na rány. Z důvodu maximální účinnosti herbicidu je vhodné zásah provádět na podzim za slunečného dne. V následujících letech je nutné takto ošetřené plochy sledovat a likvidovat případné výmladky pomocí aplikace kontaktního herbicidu na řeznou plochu nebo u plošného zmlazení na list. Vytrhávání netýkavky malokvěté. Ruční vytrhávání celých rostlin netýkavky malokvěté s kořenovým systémem - termín bude zvolen tak, aby nedošlo k vysemenění netýkavky. Vytržené rostliny budou soustřeďovány na hromady a následně odstraněny z plochy EVL.
Vhodný interval	1x za 5 let
Kalendář pro management	akát - srpen až říjen netýkavka malokvětá - květen až červen
Poznámka	V době zpracování SDO byla část území EVL, kde se vyskytují předměty ochrany, téměř kompletně vyčištěna od akátu, včetně úžlabiny ležící mezi skalami. Opatření se tedy týká hlavně ošetření výmladků, popř. náletu, protože v okolí skal s předměty ochrany se akátové porosty stále nacházejí.

Číslo zákresu managementového opatření	3, 4
Název managementového opatření	Ruční kosení
Kategorie opatření	Kosení
Cílový předmět ochrany	<i>Pulsatilla grandis</i> (koniklec velkokvětý) 2093
Popis opatření	Kosení trávníků nad horní hranou skal. Cílem je snížení prvků eutrofizace na plochách, nacházejících se těsně nad porosty s výskytem předmětů ochrany, jde o snížení pokryvnosti převážně porostů ovsíku, které se zde pravděpodobně vyvinuly v důsledku

	<p>splachů z porostů akátu na horní plošně.</p> <p>Interval sečení je třeba zvolit dle výšky, hustoty a zapojení travního porostu - vhodné alespoň část trávníků ponechat neposečenou z důvodu vysemenění později kvetoucích druhů rostlin a ochrany některých druhů hmyzu a pavoukoců.</p> <p>Termín seče je žádoucí v jednotlivých letech měnit, aby mohly vysemenit časněji i později kvetoucí druhy rostlin - po seči je nutné odstranit posečenou hmotu z plochy EVL - počet sečí je třeba zvýšit na eutrofizovaných místech, kde se šíří ovsík vyvýšený nebo třtina křovištní (v případě ovsíku postačí 2 seče, v případě třtiny 3 seče ročně).</p> <p>Naopak v případě, kdy dlouhodobým managementem dojde k potlačení expanzivních druhů (ovsíku a třtiny), zmenší se množství přirůstající biomasy, lze interval kosení prodloužit (např. na 1x za 2 roky).</p>
Vhodný interval	1x za 1 rok
Kalendář pro management	V - IX
Poznámka	Vzhledem k tomu, že akáty na náhorní plošině jsou nahrazovány dřevinami přirozené dřevinné skladby, je možnost snížení eutrofizace reálná, je tudíž šance, že se může koniklec rozšířit i na tyto kosené trávniky. Pokud by k tomu došlo, je potřeba posunout termín seče až po konci července a dle potřeby prodloužit i interval kosení.

Číslo zákresu managementového opatření	3, 4
Název managementového opatření	Rozrušování drnu ručně
Kategorie opatření	Speciální opatření na podporu druhů/stanovišť
Cílový předmět ochrany	<i>Pulsatilla grandis</i> (koniklec velkokvětý) 2093
Popis opatření	Jde o pomístní maloplošné narušování půdního povrchu z důvodu šíření koniklece a konkurenčně méně schopných bylinných druhů, je vhodné je provádět na plochách se souvislým travním drnem jako doplňkový management sečení.
Vhodný interval	1x za 10 let
Kalendář pro management	celoročně
Poznámka	

Číslo zákresu managementového opatření	1, 2
Název managementového opatření	Výřez náletových dřevin plošně
Kategorie opatření	Výřez náletu
Cílový předmět ochrany	<i>Dianthus moravicus</i> * (hvozdík moravský) 4076, <i>Pulsatilla grandis</i> (koniklec velkokvětý) 2093
Popis opatření	<p>Výřez dřevin na skalnatých svazích, travnících ležících nad nimi a v těsné blízkosti skal. Důvodem je udržení podmínek primárního bezlesí a zabránění přílišného zastínění skal okolními porosty.</p> <p>Po zásahu je třeba ošetřit pařezy herbicidem proti zmlazování a odstraňovat kořenové výmladky - při vyřezávání křovin se vyhnout růži bedrníkolisté, která se vyskytuje na prudkém skalnatém svahu nad východní skálou. Při horní hranici území, kde trávniky již vyznívají, stačí udržovat rozvolněný porost původních druhů dřevin.</p>
Vhodný interval	1x za 10 let
Kalendář pro management	VIII - II
Poznámka	

4. Závěrečné údaje

4.1 Použité podklady

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (2007-2013). *Nálezová databáze ochrany přírody*: <http://portal.nature.cz> [cit.]. -. On-line databáze. Archivuje Odbor monitoringu biodiverzity AOPK ČR, Praha.

MARHOUL, P.; TUROŇOVÁ, D. (eds.) (2013). *Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000: Metodika AOPK ČR*. Upravené vydání. Praha: AOPK ČR. 182 s.

PEKÁROVÁ, J. *Návrh souhrnu doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Pekárka*. AOPK ČR, nepublikováno.

SEDLÁČEK, V. (2012). *Inventarizační průzkum přírodní památky Pekárka*. 11 s.

4.2 SDO zpracoval

Organizace: AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Morava

E-mail: jizni.morava@nature.cz

Datum zpracování: 4. 4. 2018

5. Seznam zkratek

<i>AOPK ČR</i>	<i>Agentura ochrany přírody a krajiny ČR</i>
<i>ES</i>	<i>Evropský seznam</i>
<i>EVL</i>	<i>Evropsky významná lokalita</i>
<i>OP ZCHÚ</i>	<i>ochranné pásmo zvláště chráněného území</i>
<i>PP</i>	<i>přírodní památka</i>
<i>SDO</i>	<i>Souhrn doporučených opatření</i>
<i>ÚSOP</i>	<i>Ústřední seznam ochrany přírody</i>
<i>ZCHÚ</i>	<i>zvláště chráněné území</i>
<i>ZOPK</i>	<i>zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů</i>

6. Přílohy

6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality

CZ0622175_Pekarka_orientacni_mapa.pdf

6.2 Mapa způsobu zajištění ochrany EVL

CZ0622175_Pekarka_zpusob_zajisteni_ochrany.pdf

6.3 Mapa zákresů managementových opatření na vymezených plochách

CZ0622175_Pekarka_Invazni_druhy.pdf

CZ0622175_Pekarka_Koseni.pdf

CZ0622175_Pekarka_Specialni_opatreni_na_podporu_druhu_stanovist.pdf

CZ0622175_Pekarka_Vyrez_naletu.pdf

6.4 Rámcová směrnice pro lesní stanoviště

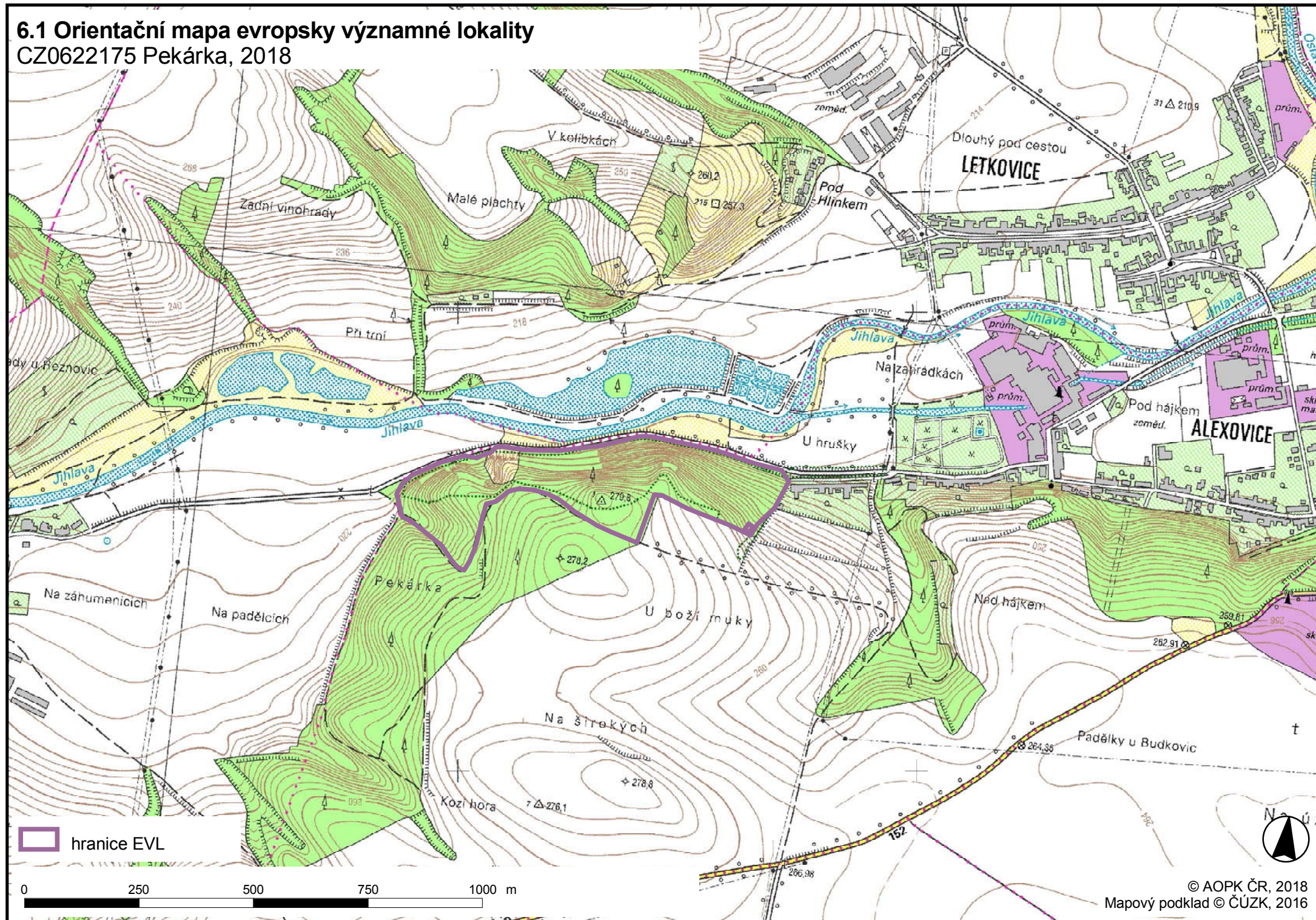
NENÍ

6.5 Doplňující dokumenty

NEJSOU

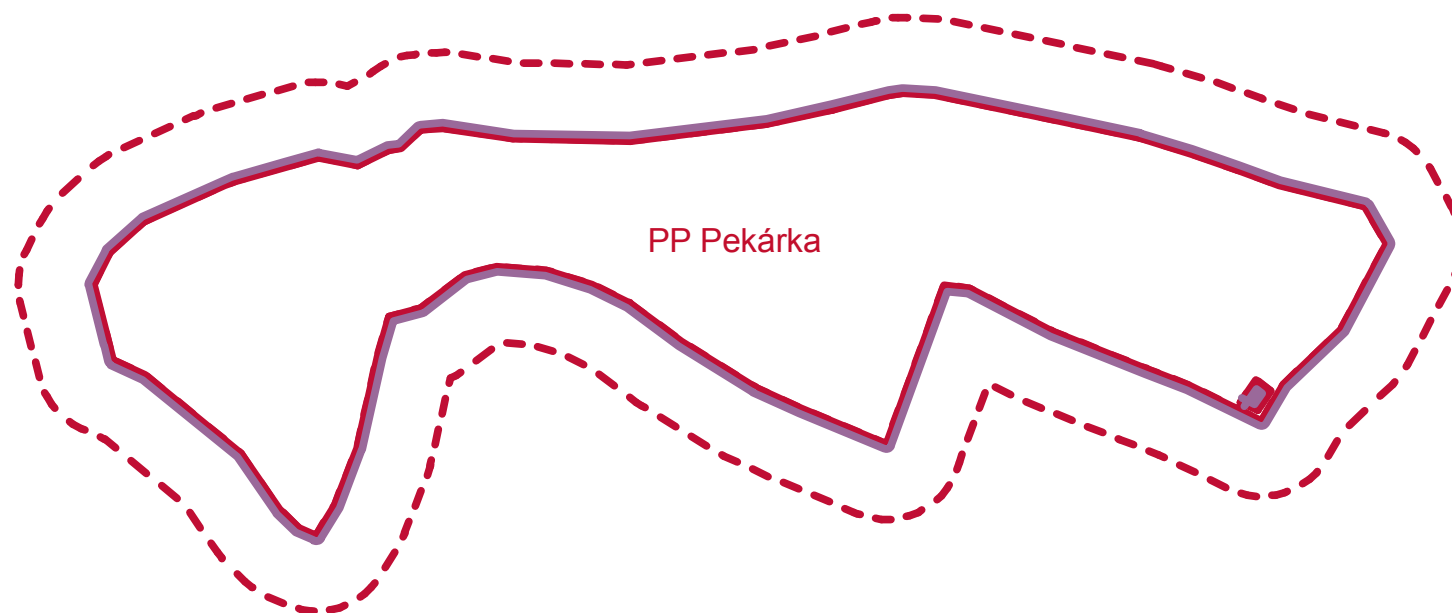
6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality




CZ0622175 Pekárka, 2018



6.2 Mapa způsobu zajištění ochrany evropsky významné lokality

CZ0622175 Pekárka, 2018



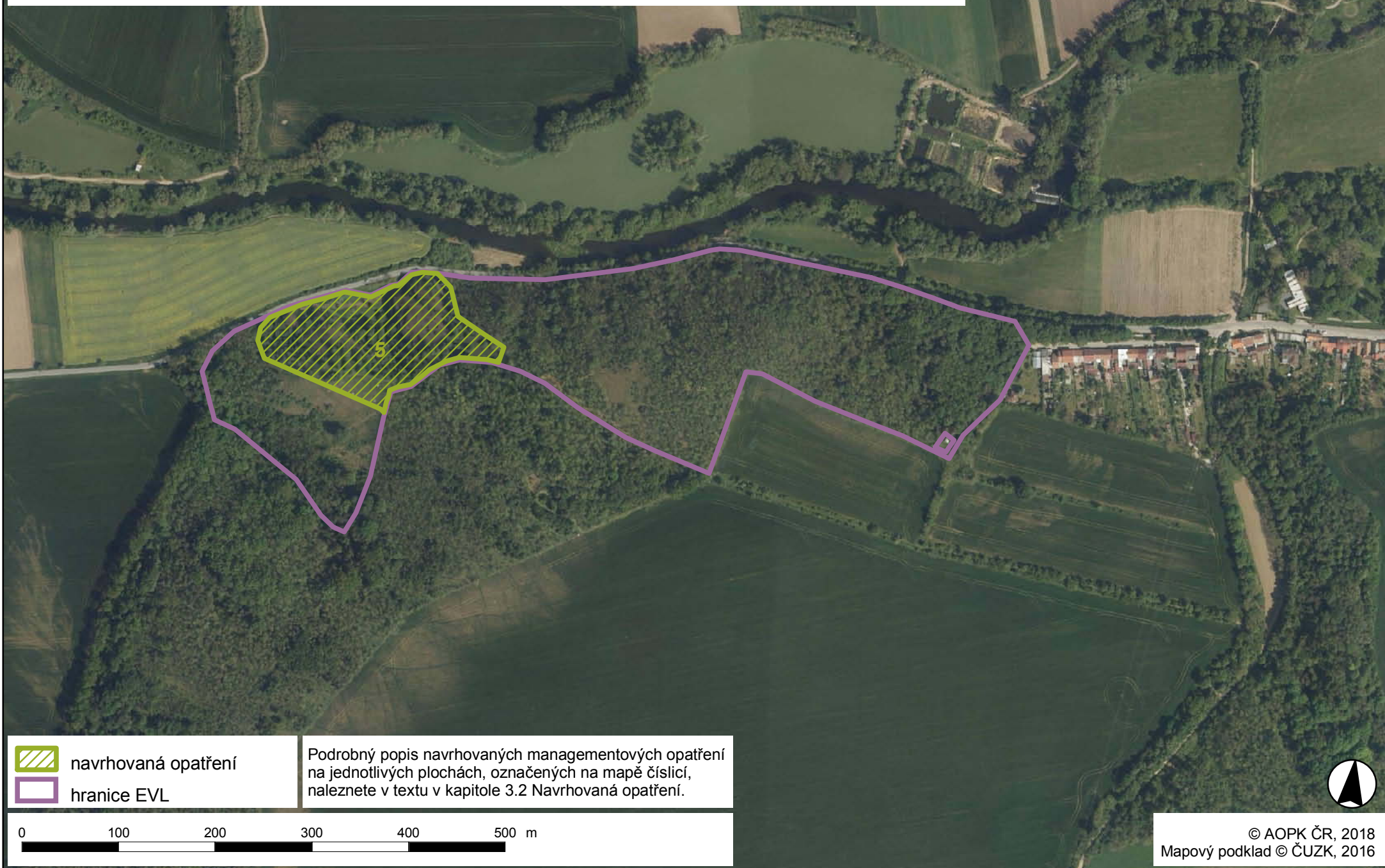
-  ochranné pásmo MZCHÚ
-  hranice MZCHÚ
-  hranice EVL

0 100 200 300 400 500 m



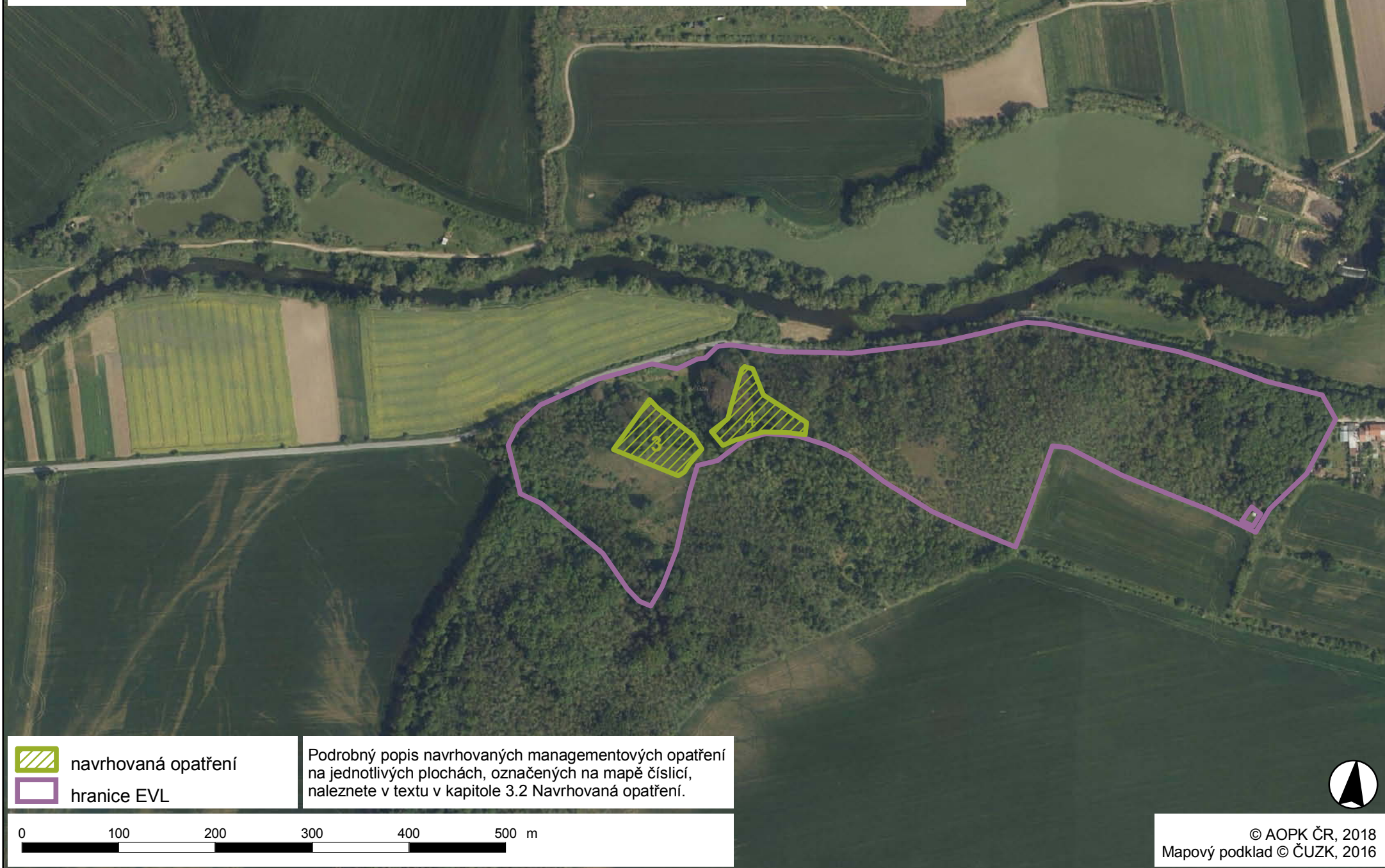
6.3 Mapa zákresů jednotlivých managementových opatření na vymezených plochách – invazní druhy

CZ0622175 Pekárka, 2018



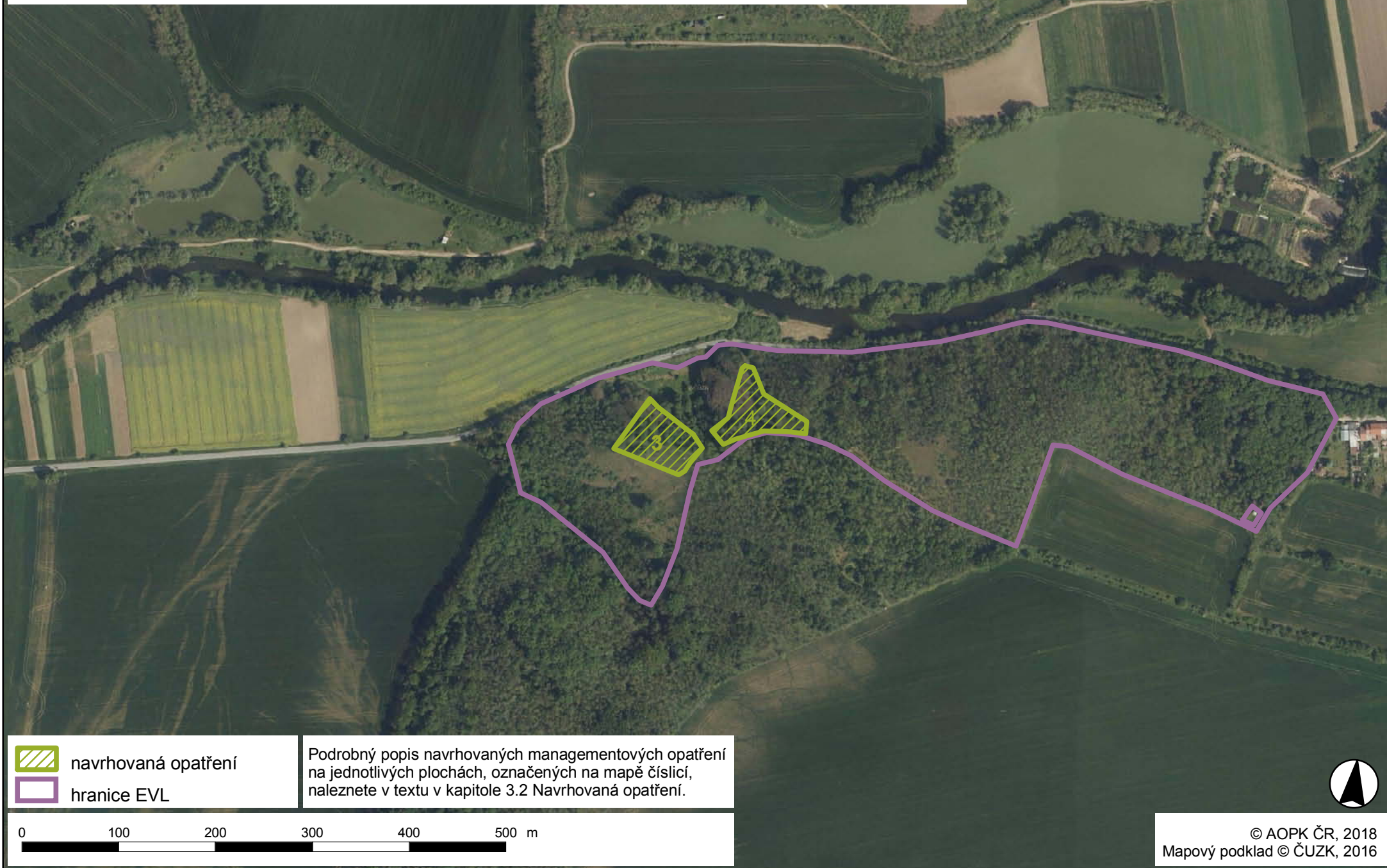
6.3 Mapa zákresů jednotlivých managementových opatření na vymezených plochách – kosení

CZ0622175 Pekárka, 2018



6.3 Mapa zákresů jednotlivých managementových opatření na vymezených plochách – speciální opatření na podporu druhů / stanovišť

CZ0622175 Pekárka, 2018



6.3 Mapa zákresů jednotlivých managementových opatření na vymezených plochách

– výřez náletu

CZ0622175 Pekárka, 2018

